

УДК 340.12:34.037 (477)

Д. І. Федина
аспірант

Інституту законодавства Верховної Ради України

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КВАЗІСУДОВИХ ОРГАНІВ
НА ПРИКЛАДІ ВИРІШЕННЯ ТРУДОВИХ СПОРІВ**

Постановка проблеми. Одним з актуальних питань, що обговорюється на шпальтах періодичних видань, є регламентація діяльності квазісудових (альтернативних судовим) органів. Напевне, додасть аргументів «за» і «проти» пропозиція запровадження окремого положення в Конституції України, що передбачатиме можливість створення та діяльності таких органів. Типовим прикладом діяльності квазісудових органів в інших країнах є функціонування трудових судів. Слід зауважити, що загальні питання діяльності трудових судів у багатьох країнах врегульовані у національних конституціях. Зокрема, ст. 95 Конституції ФРН містить наступне положення: «для відправлення правосуддя в галузі загальної, адміністративної, трудової і соціальної юрисдикції Федерація засновує в якості вищих судових інстанцій: Федеральну судову палату, Федеральний адміністративний, Федеральний фінансовий, Федеральний трудовий і Федеральний соціальний суди» [1, с. 214]. Конституція ФРН є не єдиною, що передбачає створення трудових судів. Так, ст. 94 Конституції Великого Герцогства Люксембург встановлює, що «закон визначає також організацію судових органів з розгляду трудових спорів, судових інстанцій у галузі соціального страхування, їх повноваження, порядок призначення та строки повноважень їхніх членів» [1, с. 465]. Відповідно до ст. 157 Конституції Бельгії «закон визначає також устрій судових установ з трудового права, їхні повноваження, порядок призначення та строк перебування на посаді їхніх членів» [1, с. 134].

Доволі цікавою є ст. 54 Конституції Португальської Республіки, яка за аналогією з українським трудовим законодавством передбачає право трудящих на створення комісій для захисту своїх інтересів і для участі в управлінні справами підприємства на демократичних засадах. Зазначена стаття доволі широко регламентує діяльність таких комісій, передбачаючи порядок зібрання трудящих з метою створення відповідних комісій, створення додаткових координаційних комісій, права членів комісій [1, с. 535].

Попри подібні приклади конституційного регулювання трудових спорів, наявність трудових судів не є типовим для кожної європейської країни. Загалом, спеціалізовані трудові суди з широкою юрисдикцією створено у Німеччині, Франції, Бельгії, Польщі, Австрії, Люксембурзі, Данії,

Ізраїлі, спеціалізовані трудові суди з обмеженою юрисдикцією діють у Великобританії, Іспанії, Швеції, Норвегії [2, с. 612]. В багатьох країнах допускається функціонування квазісудових органів, що регулюють трудові правовідносини. Зокрема, Конституція Королівства Нідерландів зазначає, що прерогатива розгляду спорів, які виникають з питань, неврегульованих цивільним правом, може передаватися згідно з Актом парламенту квазісудовим або іншим установам, що не входять у судову систему. Порядок розгляду таких справ та виконання рішень встановлюється Актом парламенту [1, с. 494]. Відповідно до ст. 116 Конституції Королівства Нідерландів «у випадках, передбачених Актом парламенту, особи, що не є суддями, можуть брати участь у відправленні правосуддя поряд із суддями» [1, с. 494–495]. Створення спеціальних судів у крайньому випадку передбачає ст. 38 Конституції Ірландії [1, с. 348–349].

Л.М. Москвич оприлюднила результати сучасного концептуального дослідження, присвяченого ефективності судової системи, звернувши увагу, що в зарубіжних країнах використовується практика *широкого тлумачення судової системи (курсив авт. – Д.І.)*, до складу якої належить *сукупність судів (загальної і спеціальної юрисдикції), квазісудових органів і спеціальних органів судової влади* (органи виконавчої влади, що займаються судовою діяльністю, наприклад, Державна рада – вища інстанція адміністративних трибуналів у Франції; органи, що забезпечують єдність судової системи, приміром, у Франції Трибунал з конфліктів, у Німеччині – Загальний сенат; особливі політичні органи (Високий суд Правосуддя й Палата правосуддя у Франції, Риксреттен у Норвегії, канцлер юстиції та його апарат у Швеції, Рада апеляцій у Данії), які здійснюють правосуддя, диференційовані за юрисдикцією і функціонують у системі за певною ієрархічністю) [3, с. 28].

Невирішені раніше проблеми. Натомість Конституція України прямо не регулює можливість створення та функціонування квазісудових органів та, зокрема, трудових судів, обмежуючись лише загальними нормами щодо можливості захисту порушеного права у суді та регламентацією трудових прав. Безпосередньо порядок вирішення трудових спорів в Україні регламентується законами та підзаконними

актами, залежить від специфіки суб'єктного складу. Зокрема, вирішення трудових спорів відбувається в індивідуальному та колективно-му порядках. На сьогодні трудове законодавство взагалі та інститут вирішення трудових спорів зокрема виглядають неідеальним, часом заплутаним та неавторитетним серед громадян способом захисту порушеного права. Окрім того, діюча система вирішення трудових спорів в Україні передбачає відмінні процедури для вирішення індивідуальних та колективних трудових спорів. Викладене спонукає до проведення наукового дослідження на вказану тему.

Метою цієї публікації є здійснення аналізу правових засад діяльності квазісудових органів на прикладі вирішення трудових спорів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти формування та розвитку судової влади в Україні, інших країнах ставали предметом дослідження таких вчених, як В.Д. Гончаренко, Л.Ф. Домбровська, О.І. Домбровський, С.І. Запара, А.Р. Крусян, З.В. Кузнецова, А.В. Левенець, Л.М. Москвич, М.П. Орзіх, Л.О. Окуньков, В.Н. Шаповал та ін. Результати цих досліджень певною мірою вплинули на отримані висновки в представленій статті. Окрім того, аналіз наукових поглядів на таку правову категорію, як «квазісудові органи», дозволяє констатувати, що зазначене питання залишається недостатньо висвітленим, часом дискусійним, а в умовах судової реформи набуває особливої актуальності.

Виклад основного матеріалу. Згідно з постановою пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами трудових спорів» № 9 від 06.11.1992 р. за загальним правилом індивідуальні трудові спори вирішуються судами безпосередньо або після їх попереднього розгляду комісією з трудових спорів (КТС) [4]. Таким чином, вказана постанова хоча й надає безпосередню можливість вирішення трудового спору у суді, передбачає можливість вирішення трудового спору індивідуального характеру в позасудовому порядку.

Ст. 55 Конституції України гарантує людині і громадянину захист її прав і свобод судом [5]. Саме це право на звернення до суду є типовим для європейських конституцій. У цьому ж контексті пленум Верховного Суду України в п. 8 постанови від № 9 1.11.1996 р. «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя» роз'яснив, що суд не вправі відмовити особі в прийнятті позовної заяви лише з тієї підстави, що її вимоги можуть бути розглянуті в передбаченому законом досудовому порядку. Право на безпосереднє звернення до суду було підтвержене й офіційним тлумаченням положення ч. 1 ст. 233 КЗпП України у рішенні Конституційного Суду № 4-рп/2012 від 22.02.2012 р. [6]: працівник може звернутись із заявою про вирішення трудового спору безпосе-

редньо до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду в тримісячний строк з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права, а у справах про звільнення – в місячний строк з дня вручення копії наказу про звільнення або з дня видачі трудової книжки.

Таким чином, виникає конфлікт норм, що вирішується наступною принциповою позицією: обов'язкове вирішення трудового індивідуального спору в досудовому порядку нівелюється можливістю розв'язання спору у судовому порядку.

Між іншим, індивідуальні трудові спори відповідно до чинного законодавства можуть регламентуватися Цивільним процесуальним кодексом України, Кодексом адміністративного судочинства України та в окремих випадках (наприклад, спір про заборгованість заробітної плати під час оголошення підприємства банкрутом) Господарським кодексом України [7]. Тому громадянин у разі необхідності вирішення трудового спору повинен визначитись не лише з юрисдикційних питань, а й правильно встановити підсудність спору. На нашу думку, це суттєво ускладнює реалізацію захисту порушеного права під час вирішення індивідуальних трудових спорів.

Ще більше питань щодо захисту порушеного права виникає під час вирішення колективних трудових спорів. Порядок вирішення таких спорів передбачений Законом України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» [8]. Але звернення до суду з питань, що є предметом колективного трудового спору, взагалі є сумнівним. Так, в ухвалі колегій суддів Судової палати в цивільних справах Верховного Суду України у справі № 6-22269св08 від 7.05.2009 р. вказано, що можливість судового порядку розгляду колективних трудових спорів ЦПК України та Законом України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» не передбачена, крім визначених законом випадків. Такими випадками є: а) розгляд заяви власника або уповноваженого ним органу про визнання страйку незаконним (ст. 23 Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)»); б) розгляд заяви НСПП про вирішення колективного трудового спору (конфлікту) у випадках, передбачених ст. 24 цього Закону, і коли сторонами не враховані рекомендації НСПП і примирення щодо вирішення колективного трудового спору (конфлікту) (ст. 25 Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)»); в) оскарження профспілками неправомірних дій або бездіяльності посадових осіб, винних у порушенні умов колективного договору чи угоди (ч. 5 ст. 20 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»);

г) невиконання роботодавцем обов'язку щодо створення умов діяльності профспілок, регламентованих колективним договором (ч. 2, 4 ст. 42 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності») [9].

Викладене може спонукати суд до відмови у розгляді позовної заяви, що є порушенням права на судовий захист, зафіксоване як таке у всіх європейських конституціях та закріплене у ст. 55 Конституції України. Зазначений факт спонукає до переосмислення норм, що регламентують вирішення трудових спорів, але зазначене питання не обов'язково має бути викладене у Конституції України.

Іншим актуальним питанням є позиція щодо необхідності конституційного положення, що закріплює право на досудовий захист щодо трудових та інших правовідносин. Ідеться про пропозицію закріпити в ст. 124 Конституції України можливість обов'язкового досудового порядку врегулювання спору.

З цього питання викликає інтерес аналіз наступних актів та рекомендацій. Зокрема, у рішенні Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням ТОВ «Торговий Дім «Кампус Коттон клуб»» щодо офіційного тлумачення положення ч. 2 ст. 124 Конституції України (справа про досудове врегулювання спорів) № 15-рп/2002 від 9.07.2002 р. зазначено, що право на судовий захист не позбавляє суб'єктів правовідносин можливості досудового врегулювання спорів. Це може бути передбачено цивільно-правовим договором, коли суб'єкти правовідносин добровільно обирають засіб захисту їхніх прав. Досудове врегулювання спору може мати місце також за волевиявленням кожного з учасників правовідносин і за відсутності в договорі застереження щодо такого врегулювання спору [10]. Як зазначає С.І. Запара, «це означає, що кожна особа має право вільно обирати не заборонений законом засіб захисту прав і свобод, зокрема й судовий захист. Дане твердження є передумовою для створення нової концепції вирішення трудових спорів в Україні, яка враховує наявне надбання цивільно-процесуальної науки та практики» [11, с. 162].

З вказаного питання Вищій спеціалізований суд з розгляду цивільних і кримінальних справ у своєму листі № 10-1386/0/4-12 від 27.09.2012 р. «Про деякі питання практики застосування Закону України «Про судовий збір» [12] роз'яснює, що Європейський суд з прав людини у своїй прецедентній практиці виходить із того, що положення п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод гарантує кожному право подати до суду будь-який позов, що стосується його цивільних прав і обов'язків. Проте право на суд не є абсолютним і воно може бути

піддане обмеженням, дозволеним за змістом, тому що право на доступ до суду за своєю природою потребує регулювання з боку держави. Водночас такі обмеження не повинні впливати на доступ до суду чи ускладнювати цей доступ таким чином.

Відповідно до проміжного висновку Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії) CDL-PI(2015)016 № 803/2015 від 24.07.2015 р. щодо запропонованих змін до Конституції України в частині правосуддя, зокрема, до ст. 124 Конституції України, де пропонується закріпити можливість обов'язкового досудового порядку врегулювання спору. Комісія зазначає, що «ця можливість не потребує конституційної основи, але й не викликає жодних проблем, оскільки забезпечує подальший доступ до суду. На практиці такі процедури повинні бути швидкими для уникнення невинновано довгої тривалості провадження» (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод) [13].

Доцільно зазначити, що українське законодавство вже мало нормативне закріплення обов'язкового досудового врегулювання спорів. Зокрема, в радянський період українське право передбачало обов'язковий порядок досудового вирішення господарських спорів. Вважається, що днем утворення системи арбітражних судів України є 21.11.1922 р., коли була прийнята постановою Ради Народних Комісарів УСРР про затвердження Положення про порядок вирішення майнових спорів між державними установами та підприємствами. Відповідно до цього Положення було створено арбітражні комісії: Вища арбітражна комісія при Українській економічній раді та арбітражні комісії на місцях – при губернських економічних радах [14]. Про досудовий порядок вирішення трудових спорів ішлося у ст. 1 Закону України «Про арбітражний суд» [15], що регламентував діяльність арбітражних судів, які реорганізувались у господарські у 2001 році.

На сьогодні поняття досудового врегулювання/вирішення спору відсутнє у чинному законодавстві. На практиці досудове врегулювання спору часто сприймають як претензійну роботу або вкладають інший правовий зміст, зокрема в трудових правовідносинах ідеться про діяльність комісій із трудових спорів.

Тому у роз'ясненнях юристів-практиків можна зустріти, наприклад, наступне визначення: «У вузькому розумінні *досудовий порядок врегулювання спорів* – це врегулювання між сторонами спірних питань, які виникають з їх договірних правовідносин, до передання спору в суд. У широкому розумінні *досудовий порядок врегулювання спорів* – це врегулювання спірних питань між сторонами у позасудовому порядку (тобто будь-якому несудовому порядку)» [16].

Відповідно до загальної теорії права досудовий порядок врегулювання спорів – це сукупність заходів, які підлягають здійсненню стороною, права якої порушено, для безпосереднього вирішення спору, що виник, зі стороною, яка є порушником майнових прав чи інтересів [17].

Відповідно до п. 8 постанови пленуму Верховного Суду України від 1.11.1996 р. «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя» [18] з урахуванням конституційного положення про те, що правосуддя в Україні здійснюється виключно судами, юрисдикція яких поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі (ст. 124 Конституції), судам підвідомчі всі спори про захист прав і свобод громадян. Суд не вправі відмовити особі в прийнятті позовної заяви чи скарги лише з тієї підстави, що її вимоги можуть бути розглянуті в передбаченому законом досудовому порядку.

Справді, кожна країна самостійно визначає власне правоутворення, адже це є тривалий безперервний соціокультурний процес визначення об'єктивних потреб у правовій регламентації суспільних відносин та їх юридичного оформлення державою або іншим правотворчим суб'єктом [19]. Особливістю українського правоутворення є те, що наша держава, враховуючи її історичну спадщину, в окремих питаннях потребує додаткової регламентації, зокрема й на конституційному рівні. Адже досудове врегулювання спорів покликане оперативно забезпечити відновлення порушеного права, сприяє якомого швидшому виявленню та усуненню причин і умов виникнення правопорушень у різних суспільних сферах, закріплює правову практику прийняття законних рішень, укладення договорів, вирішення спорів тощо. Слід зазначити, що окремі сфери правового регулювання потребують передусім досудового вирішення спорів, адже саме звернення до суду не гарантує розв'язання конфліктної ситуації. Зокрема, трудові відносини триватимуть, навіть якщо працівник виграє судове засідання, позиваючись до роботодавця, що може призвести до нових не правових намірів та вчинків з боку роботодавця. Тому закріплення на конституційному рівні можливості досудового вирішення спорів в українському правовому полі матиме позитивні наслідки. Проте, приймаючи подібне рішення, не слід забувати, що досудовий порядок вирішення спорів має й негативний бік, адже не гарантує прийняття позивного рішення у справі, окрім того, відсутня можливість отримання актів преюдиційного характеру (йдеться про судові рішення або ухвали), в яких встановлюються юридичні факти. Тому досудовий порядок вирішення не повинен виключати можливість розгляду справи у суді. В такому випадку зберігається рівновага прав та

створюється додаткова можливість для розв'язання спору.

Введення конституційного положення, яким пропонується закріпити можливість обов'язкового досудового порядку врегулювання спору, закріпить правовий простір реалізації судової влади не лише судами, а й іншими уповноваженими органами. Адже пропонується розділ Конституції України має носити назву «судова влада» і доповнення до ст. 124 цього розділу легалізує діяльність позасудових органів, що вирішують правові спори.

Можна припустити, що в окремих випадках судова влада здійснюється не лише судами, а й іншими уповноваженими органами, наприклад, квазісудами, якими є третейські суди, трудові арбітражі, адже останні розв'язують суспільні конфлікти, та зрештою, відновлюють порушене право. Тому судова спеціалізація, на нашу думку, поширюється не лише на суди, а й на діяльність інших уповноважених органів, що розв'язують спори у визначених законом випадках. Як ми зазначали вище, в багатьох європейських конституціях прямо передбачена діяльність квазісудових органів.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що поглиблення диференціації, полісистемності, спеціалізації є світовою тенденцією здійснення судової влади, що дозволяє покращити якість судових рішень та зробити більш оперативним і якісним процес захисту порушеного права. Еволюція Конституції України, серед іншого, повинна включати механізми, що передбачають можливість розгляду окремих видів спорів квазісудовими органами та/або спеціальними органами судової влади, які не входять до діючої судової системи, але в окремих випадках можуть здійснювати судову владу. Так само, як і особи, які не є суддями, в окремих випадках можуть брати участь у відправленні правосуддя поряд із суддями.

Література

1. Конституции государств Европейского Союза / под общ. ред. Л.А. Окунькова. – М. : Изд. группа ИНФРА-М – НОРМА, 1997. – 816 с.
2. Курс порівняльного трудового права : [підруч.] / М.І. Іншин, А.Р. Мацюк, А.М. Соцький, В.І. Щербина ; за ред. А.Р. Мацюка. – Т. 2. – 2-ге вид., змін. і доп. – Харків : Діса плюс. – 2015. – 744 с.
3. Москвич Л.М. Ефективність судової системи: концептуальний аналіз : [монографія] / Л.М. Москвич. – Харків : Вид-во «ФІНН», 2011. – 384 с.
4. Про практику розгляду судами трудових спорів : постанова пленуму Верховного Суду України № 9 від 06.11.1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-92>.
5. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

6. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Стріхара Володимира Васильовича щодо офіційного тлумачення положень статті 233 Кодексу законів про працю України у взаємозв'язку з положеннями статей 117, 237-1 цього кодексу № 4-рп/2012 № 1-5/2012 від 22.02.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-12>.

7. Запара С.І. Право на звернення за захистом порушеного права чи інтересу у сфері соціально-трудових правовідносин / С.І. Запара // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. – № 4-1. – С.125–130. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pap.in.ua/4/5/Zapara%20S.I..pdf>.

8. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України № 137/98-ВР від 3.03.1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 34. – Ст. 227.

9. Ухвала у справі № 6-22269св08. Верховного Суду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/3765786>.

10. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий Дім «Кампус Коттон клуб»» щодо офіційного тлумачення положення ч. 2 ст. 124 Конституції України (справа про досудове врегулювання спорів) № 15-рп/2002 від 9.07.2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-02>.

11. Запара С.І. Генеза та доктринальні засади інституту захисту права на працю в сучасній Україні : дис. ... докт. юрид. наук. : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права, історія політичних і правових учень» / С.І. Запара. – К., 2015. – 450 с.

12. Про деякі питання практики застосування Закону України «Про судовий збір» : лист Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ № 10-1386/0/4-12 від 27.09.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1386740-12>.

13. Проміжний висновок Європейської комісії «За демократію через право» (Веніцианської комісії) CDL-PI(2015)016 № 803/2015 від 24.07.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents))

14. Історичний нарис про становлення та розвиток арбітражно-судової системи в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vgsu.arbitr.gov.ua/files/pages/25092015.pdf>.

15. Про арбітражний суд : Закон УРСР від 4.06.1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 36. – Ст. 469.

16. Досудове врегулювання спору [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.jurist.cv.ua/pitannya_vidpovidi/rzne/dosudove_vregulyuvannya_sporu.

17. Господарські спори: поняття, види, правова характеристика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.savvy.in.ua/tema-10-dosudove-ta-mirove-vregulyuvannya-yak-formi-virishennya-gospodarskih-sporiv-mediatsiya/>.

18. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя : постанова пленуму Верховного Суду України від 1.11.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uapravo.com/hro/text.php?lan=rus&id=15444&id_book=0&id_parent=0&id_vid_res=3.

19. Крестовська Н.М. Теорія держави і права [підруч.] / Н.М. Крестовська, Л.Г. Матвеева. – К. : Юрінком-Інтер, 2015. – 584 с.

Анотація

Федина Д. І. Правове регулювання діяльності квазісудових органів на прикладі вирішення трудових спорів. – Стаття.

Стаття присвячена правому регулюванню квазісудових органів на прикладі вирішення трудових спорів. Здійснено аналіз положень Конституції України та конституцій інших країн, що регулюють положення, пов'язані із діяльністю квазісудових органів. Проведено аналіз нормативно-правових актів, судової практики, пов'язаних із темою дослідження. Автор вважає, що диференціація, полісистемність, спеціалізація є світовою тенденцією здійснення судової влади, що дозволяє покращити якість судових рішень та зробити більш оперативним та якісним процес захисту порушеного права. Еволюція Конституції України, серед іншого, повинна включати механізми, які передбачають можливість розгляду окремих видів спорів квазісудовими органами та/або спеціальними органами судової влади, які не входять до діючої судової системи, але в окремих випадках можуть здійснювати судову владу.

Ключові слова: судова влада, квазісудові органи, досудовий порядок вирішення спорів.

Аннотация

Федина Д. И. Правовое регулирование деятельности квазисудебных органов на примере решения трудовых спорів. – Статья.

Статья посвящена правовому регулированию квазисудебных органов на примере разрешения трудовых спорів. Осуществлен анализ положений Конституции Украины и конституций других государств, регулирующих деятельность квазисудебных органов. Проведен анализ нормативно-правовых актов, судебной практики, связанных с темой исследования. Автор считает, что дифференциация, полисистемность и специализация являются мировой тенденцией осуществления судебной власти, что позволяет улучшить качество судебных решений и сделать более оперативным и качественным процесс защиты нарушенного права. Эволюция Конституции Украины, среди прочего, должна включать механизмы, предусматривающие возможность рассмотрения отдельных видов спорів квазисудебными органами и/или специальными органами судебной власти, которые не входят в действующую судебную систему, но в отдельных случаях могут осуществлять судебную власть.

Ключевые слова: судебная власть, квазисудебные органы, досудебный порядок разрешения спорів.

Summary

Fedina D. I. Legal regulation of quasi-judicial bodies on the example of grievance. – Article.

The article is devoted to legal regulation of quasi-judicial bodies for example the resolution of labor disputes. Carried out the analysis of the provisions of the Constitution of Ukraine and constitutions of other states, regulating the activity of quasi-judicial bodies. The regulatory legal acts, the judicial practice related to the research topic are analyzed. The author considers that the differentiation and specialization are polysystemic global trend of the judiciary, which improves the quality of judicial decisions and make more operational and qualitative process of protecting the violated right. Evolution of the Constitution of Ukraine, among other things, must include mechanisms that provide for the review of certain types of disputes quasi-judicial bodies and/or special judicial authorities, which are not included in the existing judicial system, and in some cases may exercise judicial power.

Key words: judiciary, quasi-judicial authorities, pre-trial settlement of disputes.